

SISÄLLYSLUETTELO

1	JOHDANTO	1
1.1	Teoksen lähtökohdat	2
1.2	YVA-oikeuden erityispiirteet	3
1.2.1	YVA-ajattelu – tavoitteet, periaatteet ja vaikutusmekanismit.....	3
1.2.2	YVA-ajattelun ja -oikeuden suhde	8
1.3	Muihin säädöksiin perustuvat vaikutusten arvioinnit.....	11
2	YVA-LAINSÄÄDÄNNÖN KEHITYS JA KOKEMUKSET MENETTELYSTÄ	17
2.1	YVA-lainsäädännön synty ja kokonaisuudistusta edeltänyt kehitys.....	18
2.2	YVA-lainsäädännön kokonaisuudistuksen tausta.....	21
2.3	Arviointien määrä, arviointikynnys ja hanketyypit	23
2.4	Menettelyn kesto ja kustannukset	26
2.5	YVA-lainsäädännön toimivuusarviointit	27
3	KESKEISET KÄSITTEET JA YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINNIN VAIHEET	31
3.1	Ympäristövaikutusten arviointimenettely	32
3.2	Ympäristövaikutus.....	34
3.3	Osallistuminen	39
3.4	Hanke.....	40
3.5	YVA-menettelyn ajoitus	46
3.6	YVA-menettelyn kulku	47
3.7	Aluehallintouudistuksen vaikutukset YVA-menettelyyn.....	51
4	YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELYN SOVELTAMISALA	53
4.1	Seulonnan lähtökohdat	54
4.2	Hankeluettelon perustuva arviointi.....	56
4.2.1	Hankeluettelon oikeudellinen luonne	56

4.2.2	Hankeluettelon sisältö ja vuoden 2018 lakimuutosehdotus	58
4.3	Arviointimenettelyn soveltaminen yksittäistapauksissa	59
4.3.1	Lähtökohdat.....	59
4.3.2	Yhteisvaikutukset harkintaperusteena.....	62
4.3.3	Haittojen lieventämistoimien huomioon ottaminen ..	64
4.3.4	Soveltamisharkintaa varten toimitettavat tiedot.....	66
4.3.5	Toimivaltaiset viranomaiset ja päätöksentekomenettely.....	68
4.3.6	Muutoksenhaku	71
4.4	Kokonaisuudistuksen vaikutukset hankkeiden seulontaan...	73
5	ENNAKKONEUVOTTELU	75
5.1	Ennakkoneuvottelun tavoitteet ja vaikutusmekanismit	76
5.2	Ennakkoneuvottelun oikeudelliset raamit	77
5.3	Neuvottelun ajoittaminen, osallistujat ja sisältö.....	78
5.4	Kokonaisuudistusta edeltäneistä kokemuksista	79
6	YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIOHJELMA	83
6.1	Arviointiohjelmavaiheen tarkoitus ja luonne	84
6.2	Arviointiohjelmavaiheen kulku	84
6.3	Arviointiohjelman sisältövaatimukset.....	89
6.4	E erityiskysymyksiä.....	95
6.4.1	Mahdollisuus hankesuunnitelman kehittämiseen YVA-ohjelmavaiheen jälkeen	95
6.4.2	Lainsäädäntömuutoksia edellyttävän hankkeen arviointiohjelman vireilletulo	96
6.5	Arviointia.....	98
7	YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTISELOSTUS	101
7.1	Uudistuneiden sisältövaatimusten EU-oikeudellinen perusta.....	102
7.2	Arviointiselostuksen laatimisen lähtökohdat YVAL:n järjestelmässä.....	105
7.3	Arviointiselostuksen sisältövaatimukset	107
7.4	Arviointiselostuksen kohdentaminen todennäköisesti merkittäviin vaikutuksiin.....	115
7.4.1	Merkittävyysarvioinnin oikeudelliset apuvälineet.....	115
7.4.2	Merkittävyyskynnyksen alittavien vaikutusten huomioon ottaminen.....	118

7.5	Ilmastonäkökohtien huomioon ottaminen YVA-selostuksessa	119
7.6	YVA-selostuksen riittävyyden tarkistaminen ja selostuksen täydentäminen.....	122
7.7	Arviointia.....	123
8	PERUSTELTU PÄATELMÄ	125
8.1	Perusteltu päätelmä EU-oikeudellisena käsitteenä	126
8.2	Perusteltu päätelmä YVAL:n systematiikassa	127
8.3	Perustellun päätelmän ajantasaistaminen.....	130
9	YVA-MENETTELYN SUHDE LUPAPÄÄTÖKSIIN JA VAIKUTUSTEN SEURANTA	133
9.1	Lähtökohdat ja luvan käsite	134
9.2	YVA:n ja luvituksen ajallinen suhde	137
9.3	YVA:n ja lupamenettelyjen yhteensovittamismekanismi.....	139
9.4	YVA:n tulosten huomioonottamisvelvollisuus	141
9.5	Valitusoikeus lupapäätöksestä YVA:n puuttumisen tai puutteellisuuden perusteella	144
9.6	Vaikutusten seuranta	147
9.7	Näköpiirissä olevat muutokset	149
9.8	Arviointia	151
10	YVA-MENETTELYN SUHDE KAAVOITUSMENETTELYYN JA NATURA-ARVIOINTIIN	153
10.1	Menettelyjen integroimissääntelyn EU-oikeudellinen tausta	154
10.2	YVA:n ja kaavoituksen kolme suhdetta	155
10.3	YVA:n ja kaavoituksen yhdistäminen.....	156
10.3.1	Yhdistämisen edellytykset	156
10.3.2	Menettely osallistumis- ja arviointisuunnitelma- vaiheessa	157
10.3.3	Menettely kaavaluonnos- ja arviointiselostus- vaiheessa	159
10.4	YVA-menettelyn ja kaavoituksen integrointi kuulemisten yhteensovittamisena	161
10.5	Natura-arvioinnin sisällyttäminen YVA-menettelyyn	162
10.6	Arviointia.....	164

11	RAJAT YLITTÄVÄ YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTI	167
11.1	Espoon sopimus.....	167
11.2	Menettely Espoon sopimuksen mukaisessa vaikutusten arvioinnissa	171
11.3	Kokemukset Espoon sopimuksen soveltamisesta.....	173
12	PÄÄTELMIÄ YVA-LAINSÄÄDÄNNÖN KOKONAISUUDISTUKSESTA	177
	LÄHTEET	181
	ASIAHAKEMISTO	193
	LIITE 1.	
	YVAL:N HANKELUETTELO JA SIIHEN EHDOTETUT MUUTOKSET	197